

Ιδεολογική αυτοδικία

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου
Ελευθεροτυπία, 04/04/2007

Ο πανικός ο οποίος εδώ και μήνες ταλανίζει τους πάντες γύρω από το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ΄ Δημοτικού δεν είχε μέχρι και πριν από μερικές ημέρες αγγίξει το υπουργείο Παιδείας, το οποίο για ένα ορισμένο (όπως αποδεικνύεται τώρα) διάστημα αποφάσισε να επιδείξει μια μάλλον εχέφρονα στάση στο θέμα και να δηλώσει δια στόματος της υπουργού κ. Μ. Γιαννάκου ότι δεν υφίσταται ζήτημα απόσυρσης του εγχειριδίου. Οι πρόσφατες δηλώσεις του υφυπουργού κ. Γ. Καλού, που ανοίγουν σαφώς μια πόρτα στο ενδεχόμενο της απόσυρσης, κάνουν έτι θλιβερότερο (εκτός και εντός πλέον υπουργείου) ένα ήδη εξαιρετικά βεβαρημένο και εν πολλοίς συσκοτισμένο τοπίο.

Και μια και ο λόγος για συσκότιση, ποιος, άραγε, από εκείνους οι οποίοι έχουν βάλει στο στόχαστρο το βιβλίο, ενδιαφέρεται εδώ και καιρό για το πραγματικό του περιεχόμενο; Ποιος νοιάζεται να αποδείξει θέσεις, να καταρρίψει επιχειρήματα ή να ανασκευάσει θεωρίες; Όλες οι δυνάμεις των αντιπολιτευομένων μοιάζει να έχουν τώρα στραφεί σε ένα και μοναδικό πεδίο (φωτισμένο, παρά τη γενική συσκότιση, με εκτυφλωτικούς προβολείς): το πεδίο της παντί τρόπω δίωξης. Ας το σκεφτούμε κάπως καλύτερα. Όλο και λιγότεροι σπεύδουν να επικαλεστούν στοιχεία και τεκμήρια που να δικαιολογούν την οργή τους εναντίον του εγχειριδίου, όλο και λιγότεροι αγανακτούν με τους συγγραφείς του, επειδή έχουν να τους καταλογίσουν το ένα ή το άλλο ολισθημα. Η επίθεση τείνει να πάρει τη μορφή πανστρατιάς και σε μια πανστρατιά κάθε περιπτώ βάρους (οποιοσδήποτε πλεονάζων εξοπλισμός) αποτελεί έρμα που πρέπει πάραυτα να πεταχτεί στη θάλασσα.

Το μόνο το οποίο μπορεί να προκαλέσουν σε ένα τέτοιο πλαίσιο η επιστήμη ή, έστω, ο δημόσιος διάλογος είναι η καθυστέρηση. Γι αυτό ο κ. Καλός βιάζεται να κάνει τις δηλώσεις του (δεν θέλω να συζητήσω την ταχύτητα των μελών της «Χρυσής Αυγής», που έχουν στείλει το βιβλίο κυριολεκτικώς στην πυρά ήδη δύο φορές), γι αυτό η πρωτοβουλία «Νοιάζομαι» συγκεντρώνει με πυρετώδεις ρυθμούς υπογραφές υπέρ της άμεσης απόσυρσης, γι αυτό (το ανατριχιαστικότερο όλων) γονείς έχουν αρχίσει να υποβάλλουν στις διευθύνσεις των οικείων σχολείων αιτήσεις απαλλαγής των παιδιών τους από το μάθημα της Ιστορίας.

Αλήθεια, τι έχουν κατά νου όσοι παροτρύνουν τους γονείς σε μια τέτοια ενέργεια; Τι τους ζητούν να πράξουν; Να αναλάβουν οι ίδιοι (όπως και με όποιον τρόπο κρίνει ο καθένας, κόντρα σε κάθε έννοια εκπαιδευτικής διαδικασίας) την αποστολή της αποκατάστασης της αλήθειας; Να αναθέσουν στους ιερωμένους της ενορίας τους τη διδασκαλία της Ιστορίας ή να προσλάβουν εθνικά φρονηματισμένους παιδαγωγούς για την αναμόρφωση των απειλούμενων μαθητών; Μπορούμε, άραγε, να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος των συνεπειών από τον σχηματισμό μιας τέτοιας αντίληψης για την παιδεία και, το χειρότερο, είναι δυνατόν να φανταστούμε τι ακριβώς σημαίνει το να μετατραπεί η ιδεολογική αυτοδικία σε

εκπαιδευτικό εργαλείο;

Κι αφού φτάσαμε στο κρίσιμο σημείο της ιδεολογίας, μήπως έχει έρθει η ώρα να πάμε τη συζήτηση (αν υπάρχουν ακόμη κάποια ψήγματα συζήτησης ή αν είναι εφικτό να δημιουργηθούν νέοι όροι συζήτησης) κάπως παραπέρα; Μήπως έχει έρθει η ώρα για να κουβεντιάσουμε πώς διδάσκεται η Ιστορία στην Ευρώπη και στην Αμερική, πώς έχουν αντιμετωπιστεί εκεί τα προβλήματα και οι δυσκολίες στη διοργάνωση, την επιλογή και τη μετάδοση της ύλης της, αλλά και πώς μπορεί να θεραπευθούν οι καταστάσεις με τις οποίες παλεύουμε στην Ελλάδα, χωρίς να χρειαστεί να βγάλουμε τα μαχαίρια και χωρίς να πρέπει να υποκύψουμε στο κυνήγι μαγισσών, το οποίο φουντώνει καθημερινά τριγύρω μας;

Μήπως, γενικότερα, έχει έρθει η ώρα να βγούμε, όσοι το μπορούμε ακόμη, από τα ιδεολογικά χαρακώματα και τις ασυμφιλίωτες συγκρούσεις και να εξετάσουμε τρόπους όχι για να συμφωνήσουμε και να συνταυτιστούμε (καμία συνταύτιση, άλλωστε, δεν αποδείχθηκε ποτέ πανάκεια για κανέναν), αλλά για να επικοινωνήσουμε και να συνεννοηθούμε; Αν μη τι άλλο, για να αποφασίσουμε τι και πώς θα μάθουμε στα παιδιά δίχως να τα παραπλανήσουμε ιστορικά, αλλά και χωρίς να τα βγάλουμε από τις αίθουσες διδασκαλίας, οδηγώντας τα στο χάος των παντοειδών χειραγωγήσεων;